

Arbetet framåt med AP-fonderna

Finansmarknadsminister Niklas Wykman
29 maj 2026



Agenda

- Genomförda reformer
- Arkwrights utvärdering
- Vägen framåt

Var kommer vi ifrån?

- AP-fonderna skapades som en del av ATP-reformen 1960 i syfte att möta 40-talistgenerationen
- Del av pensionsavgifterna sattes av som en buffertfond styrd av olika fondstyrelser
- Successivt utvidgat placeringsmandat
 - Aktier 1974
 - Fastigheter 1988
 - Riskkapital 1996



Förändringar under 2000-talet

- År 2001 ombildades fondstyrelserna till separata fonder
 - Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna skulle fungera som buffertar till inkomstpensionssystemet
 - Sjätte AP-fonden lades helt utanför pensionssystemet (med ett renodlat uppdrag att investera på riskkapitalmarknaden)
 - Sjunde AP-fonden sattes upp inom ramen för premiepensionssystemet
- Justerade placeringsregler
 - AP1-4 får investera upp till 40 procent i illikvida tillgångar fr.o.m. år 2019
 - Hållbarhet införs som kriterium successivt fr.o.m. år 2019



Behov av kompletterande reformer

- Ändamålsenlig kompetens i styrelserna och hos fonderna
- Riksdagens och regeringens granskningsmöjligheter
- Inkorporera AP6 i pensionssystemet
- Realisera möjliga stordriftsfördelar

Fyra dyra fonder?

Om effektiv förvaltning och styrning av AP-fonderna

Malin Björkmo

*Rapport till
Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi
2009:4*



Var står vi idag?

- Lagändringarna i kraft sedan 1 januari 2026
- Reformen medför
 - Riksdagens och regeringens möjligheter till utvärdering har stärkts
 - Medlen i tidigare AP6 nu en del av pensionssystemet
 - Lagkrav på att styrelsen ska ha kompetens i frågor om kapitalförvaltning
- För tidigt med komplett utvärdering

Hantering av illikvida tillgångar 2019–

- Illikvida tillgångar hos AP1–AP4 ökade från 300 till 500 mdkr mellan år 2019 och 2025
- Utgångspunkten är att AP-fonderna inte får göra direktinvesteringar i illikvida tillgångar
- 4 to 1 Investments (Northvolt)
 - Regeringen tog initiativ till en fördjupad analys
 - Kritik från den oberoende utvärderaren mot formerna för investeringen – otillräcklig styrning

Vägen framåt

- Illikvida tillgångar
 - Andelen noterade bolag minskar
 - Se över regelverk för investeringar i illikvida tillgångar och förtydliga formerna för av AP-fonderna gemensamt ägda riskkapitalbolag
 - Utgångspunkt i utvärderingens rekommendationer
- Styrningen av AP-fonderna
 - Ska fortsätta ta självständiga investeringsbeslut
 - Säkerställa styrelsens roll som extra kontrollfunktion
 - Se över regeringens policy för styrning och utvärdering av AP-fonderna
- Förändringar i styrelserna

Arbetet framåt med AP-fonderna

Finansmarknadsminister Niklas Wykman
29 maj 2026

